

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIX.

V Ljubljani 6. vinotoka 1876.

List 40.

VI. občni zbor društva sv. Cecilije.

V Gradcu 29., 30. in 31. avgusta.

(Dalje.)

Po Zwengerjevem govoru, ki je bil z veliko pohvalo sprejet, je poročal podpredsednik Koenen v imenu Wittovem o društvenem stanju. Za njim pa je govoril Fr. Schmidt, kapelnik v Münster-u, o gregorjanskem koralnem petji. Posnetek njegovega obširnega govora se dá na kratko izraziti z besedami: Vsako petje v cerkvi mora imeti za podlago gregorjanski koral, naj bo že eno- ali večglasno, ker le tako petje je liturgično. Treba pa je pred vsem prav peti in zavoljo tega je želeli, da je vsaj pri vsaki stolni cerkvi „izgleden kor“, ki dobro in izgledno poje; kajti vse knjige, ki o koralnem petji govoré, ne koristijo toliko, kakor enkrat pravo koralno petje slišati. In to se dá z majhnimi močmi doseči; treba je le dobre volje. Po kratkih besedah podpredsednika je sklenil knezoškof Zwenger zborovanje z blagoslovom in katoliškim pozdravom: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Amen na veke!

Pri drugem občnem zborovanju je prvi govoril prefekt Ahle iz Dillingena. Ta gospod je bil moj popotni tovariš iz Ljubljane do Gradca. Vnet katolišk duhoven je, kar sem sploh pri duhovnih iz Nemčije zapazil, in gori navdušenosti za pravo liturgično petje. Marsikaj nam je na poti pojasnil, kar se tiče petja, sploh je bil jako prijazen in vljuden. Govoril je pa pri zboru o potrebi šole v Regensburgu, v kateri se odgojujejo pevci in vodniki pevstva. Mutatis mutandis je bil ta govor prav kakor nalaš namenjen, da zbudi tudi na Kranjskem še nekatere, da se toliko težko pričakovana orgljarska šola v življenje spravi. Ko dospem do ene zadnjih točk tega sporočila, hočem nekatere stavke tega izvrstnega govora objaviti.

Naslednji govornik je bil duhoven Battlog iz Vorarlberga. Kakor je knezoškof v svojem govoru povdarjal, da morajo pevci čisti biti, ako hočejo vredno Božjo slavo prepevati, je ta govornik izvolil za predmet svoji razpravi ta-le stavke: „Liturgija mora imeti vero za podlago. Ako hoče duhoven ali pevovodja cerkveno glasbo liturgično razumeti in izvrševati, mora imeti vero“. Za zgled je navedel besede nekega organista, ki je 19. avgusta v 54. letu starosti v vasi Düns-u na Vorarlberškem umerl. Ime mu je bilo Jožef Aman. Ta organist je rekel: „Verujem, da me bo Bog tudi zaradi spolnovanja mojih dolžnosti kot organista na odgovor klical, zavoljo tega sledim klicu cecilijanskega društva in na svoje stare dni še enkrat vse moči zbiram, ker sem prepričan, da ni vse eno, kar se poje. Moj kor

mora pravo peti, kakor zahtevajo postave moje katoliške Cerkve“. Organistov, ki bi dandanes tako govorili, gotovo ni mnogo, blagor pa občini, ako ima takega moža. Ko je govornik dokazal, kako vse, kar je v dotiki s cerkvenim petjem, sloni na verški podlagi, je proti koncu rekel: Ako bi imeli tako vero, na marsikakem kraji bi se drugač godilo, na marsikakem kraji bi bila že zdavno boljša cerkvena glasba. Bilo bi tudi več natančnosti, doslednosti, gorečnosti, svetega veselja za slovesno službo Božjo in ljudstvo bi bilo v kratkem pridobljeno.

Podpredsednik naznani, da bo zdaj govoril gosp. Ka im, pevovodja iz Biberach-a, in gromovito ploskanje po celi dvorani nastane med tem, ko gre govornik proti mizi. Ta gospod si je prvi večer v puntigamski pivarni pridobil serca vsih nazočih s prvim govorom. Mož je katoličan z dušo in s telesom, zraven pa „verus Israelita“.

Govornik je najprej sporočil pozdrav cecilijanskega društva v Rottenburgu na Virtemberškem in potem povedal, da mu je vlada pripomogla s podporo zborovanja se vdeležiti. Vlada je tudi pripomogla, da se je njihovo društvo ustanovilo in kralj je naznanilo o vstanovi z veseljem sprejel in telegrafično novemu društvu srečo in vspéh voščil. To je povedal v vvodu svojega govora, za predmet si je pa izvolil dokazati, kako prednost ima vokalna muzika pred instrumentalno v katoliški Cerkvi, kako mesto obema v liturgiji pripada, in kake meje so postavljene instrumentalni muziki. Govornik je tako-le svoje misli razvijal: Vzemimo katekizem v roke. Katekizem nam pravi, da je sv. maša nekervava daritev, katero je Sin Božji na Golgati opravil. Gospoda! Mislite si, da je ravno kak izversten pridigar govoril o vrednosti, velikosti, častitljivosti in svetosti daritve sv. maše, za ljubezen in usmiljenje Božje vas je navdušil, vaše serca goré teh občutkov in — pomislite potem, kaka mora biti muzika med tako sveto daritvijo, da bo vredna Jagnjeta, ki se daruje. Pomislite dalje, da je daritev sv. maše celota, zložena iz posameznih oddelkov; iz teh oddelkov je Cerkev nekatere odločila, da se jih kor ali pevci vdeležé, njih zapopadek se ne smé samovoljno spreminjati, in če se ti oddeiki bolj natanko ogledajo, se vidi, da so molitve. Gospoda, molitve so in nič drugega ne, ko molitve. Cerkevne molitve so, liturgične molitve so in ne posameznik ljudi zdipljeji, in ravno zaradi tega spadajo pod liturgične postave.

Ni moj namen bolj natanko v to se spuščati, v Witt ovih listih, v spisih Kornmüller-ja in Battlog-a je o tem obširno govorjeno. Battlog je dal svojemu spisu naslov: Liturgične pevske molitve. Vendar ene reči ne morem zamolčati, ki se tolikokrat povdarja. Pravijo namreč, „petje naj ljudstvo spodbuja“, jaz pa rečem,

da od spodbujevanja do razveseljevanja je samo en korak. Po mojem popolnem prepričanju je altar edini namen cerkvene muzike. Presveta daritev, ki se na altari opravlja, je središče. Spodbujevanje ljudstva je nasledek svetega opravila. Altar je solnce, spodbujevanje pa le nasledek solnčnih žarkov... Cerkevna muzika naj bo molitev, in molitveni značaj mora biti vsikdar njena podlaga. Za molitev je pa le človeški glas vstvarjen in človeški glas je toliko vzvišen nad glasove vseh instrumentov, kolikor je človek povzdignjen nad vse vstvarjeno.

Če hočem o instrumentalni muziki kaj spregovoriti, že veste, kaka stopinja ji pristuje v liturgiji. So cerkve, iz katerih je vsa druga godba odpravljena zunaj orgelj, in to ne na škodo. Kjer se pa instrumenti rabijo, naj vselej petje podpirajo, nikdar pa ne nadvladajo. Papež Benedikt XIV je o tem več določil izdal.

Opomnim naj le še nekterih osornih razvad. Kljub vsemu, kar se je pisalo, govorilo in priporočalo o izboljšanju cerkvene muzike, se neki vendar še nahajajo cerkve, v katerih se slišijo tuši, marši in druga enaka zgolj posvetna, teatralična muzika. Pri nas na Virtemberškem ni več tega greha.

Gospóda! Če bi bilo res, da se duhovni, vodniki pevstva nahajajo v tej slavni skupščini, ki take nedostojnosti terpe — sramujmo se vsi prav pošteno. Prosim vas, zapodite iz cerkve in liturgije vse, kar je nizkega, posvetnega in nedostojnega; kajti tako muziko sem že večkrat slišal pri razstavah, z njo so častili obdarovane konje, junce, še celo prascu so s tušem slavo peli. Gospóda! Ali hočemo svojega Boga ravno tako slaviti, kakor živino, ali naj bo za Boga in za naj svetjši daritev taka muzika dobra? Tudi pri procesijah, posebno na sv. Rešnje Telo, se slišijo marši; — v liturgiji to nikakor ne gre, — naj bi se godle mesto maršev rajši pesmi pobožnega zapopadka, in povém vam, kjer se je to vpeljalo, ljudstvo po marših ni neč vprašalo.

Gospóda! Ne dvomim, da je vsa slavna skupščina popolnoma prepričana, da se je še marsikaj v obrede katoliške Cerkve vrnilo, kar se mora iztrebiti in odpraviti, in z dobrim nadomestiti, recimo tedaj vsi z zgubljenim sinom: „Vstal bom in se nazaj vernil k svojemu Očetu“. Vas prečastiti gg. duhovni posebno prosim, vas, ki ste stražniki svetišča, recite z menoj: Mi hočemo vstati, svetišče očistiti, ga zaljšati s svetim petjem in se verniti k materi katoliški Cerkvi.

Pot, katero imamo nastopiti, ni več tako silno težavna, 7000 ceciljancev hodi po nji in vas vabi. Zamogel bi vam zgledov povedati, kako lahko se petje predružači, ako duhovščina sodeluje. Gospóda! rečem, ako duhovščina sodeluje!...

Ko je govornik še nekatere bodeče in dobro oslajene povedal, je izrekel upanje, da bo tudi letošnji občni zbor sv. Cecilije, kakor poprejšni pri marsikterem dober sad obrodil in iz nasprotnikov naredil prijatelje cerkvene glasbe, sej je blagoslov Božji očiten, če so pa njegovi vdarci tudi dobro zadeli, ga bo serčno veselilo. — Gromovito ploskanje in živa pohvala je terpela več minut.

(Konec prih.)

Versko-društveno stanje v Jeruzalemu.

(Konec.)

Politično vladovanje je silno priprosto; vsak mora davke plačati, in za varnost svoje osebe in premoženja

mora vsak sam skrbeti. Pravica je kupljiva; sodniki dostikrat to pravdajočim naravnost priznajo: „Tvoj protivnik mi je več ponudil“, je odgovoril sodnik nekemu, ki se je nad krivično razzodbo pritožil. Zgled, ki je o svojem času celo, nejudovsko, Evropo vznemiril, bo rečeno pojasnil.

Bilo je 5. sveč. 1840, ko je bil kapucinski o. Tomaž v neko judovsko hišo privabljen in potem umorjen; ravno tako njegov spremljevalec. Med drugimi judi je bil nazoč tudi rabin Mussa Abu, ki je kri kake žrtve skerbno nabiral, da jo je med opresne kruhe za praznike pomešal; umor je bil zato doveršen, da je dobil kri kristjanovo. Po najdenju merličev je bilo to strašansko hudodelstvo zasačeno, in natančno preiskovano. 10 udov, ki so se bili umora vdeležili, je bilo k smerti obsojenih. Judje družih dežel so se na vse kriplje prizadevali priobčenje onega zločinstva zabraniti. Velikanske svote so se vradnikom konzulatov in pričam ponujale; tisoči tolarjev drugim vradnikom; 500.000 pijastrov sodniku, da naj smertno kazen spremeni in tege ne naznani, kar je bil obsojeni rabin obstal; vrečo denara so poslali hišnemu posestniku, kjer se je bil umor doveršil; tudi celo pisarje konzulatov so hotli podkupiti, kar vse so dotični sami poterjili. In s kakošnim vspohom? — Mehemed Ali, mogočni vladar, je povelje razglasil, vsled kterega so bili vsi obsojenci brez vseh dokazov oproščeni. „To je naša volja“ se je glasil dekret.

Ravno tako žalostno stanje, kakor z verstvom, prostostjo in pravico, je v Jeruzalemu in Sveti deželi tudi z odgojo in podukom. Med kristjani zna malokdo pisati in brati; med nekristjani pa skoraj nobeden ne; dečki odraščajo brez poduka, in deklice se po smislu turške vere ne smejo podučevati: „Žensko pisati učiti, bi bilo enako, kakor kačo s trupom napajati“, pravi neki pregovor na Jutrovem. Iz pomanjkanja poduka in iz grozovitne nevednosti izhaja silno žalosten stan žensk, ktere pri možu veljajo le kot sužnje.

Na keršanski strani so oo. Francišskani s hvale vredno gorečnostjo že več časa delavni, da bi ubogo ljudstvo vzdignili iz temote nevednosti. Šolo imajo za dečke, ktero obiskuje nad 200 fantičev, ki vsi brezplačno dobivajo poduk, in se še poleg tega oskerbujejo z bukvami, pisaloimi rečmi in z drugim potrebnim, ker uboštvo ljudstva bi sicer ves poduk zaviralo. Pod nadzorništvom oo. Franciškanov vzderžujejo sestre sv. Jožefa drugo šolo za deklice, od 250 otrók obiskovano; obe ste v versti naših začetnih in srednjih šol, pa komaj zadostujete za Jeruzalem, nikakor pa ne za okolico. Ako bi hotli tudi otroci z dežele dobroto podučevanja uživati, bi se morali od staršev ločiti, in se v ta namen v kaki hiši popolnoma odgojevati.

Sv. Cerkev je vselej z žalostnim stanom v Jeruzalemu imela usmiljenje ter se nikoli ni utrudila misionarjev pošiljati v mesto in deželo, od koder je nam zveličanje došlo. Koliko tisoč gorečih duhovnov je že v Sveti deželi prezgodaj umerlo za trudom, pomanjkanjem in po fanatizmu! Ni ga samostana v Palestini, ki bi ne bil s kervjo mučenikov posvečen. In ravno v našem času je v Jeruzalemu vstanovljen vatav, ki posebno nado in dober vspéh obeta: namreč odgojišnica slovečega o. Alfonza Ratisbona. To izvoljeno orodje si je vstvarila Božja milost, ker po prikazni presv. Device je keršanstvu sovražnega Alf. Ratisbona v nekterih minutah iz Savla v Pavla, iz sovražnika v aposteljna keršanstva spremenila. To se je zgodilo l. 1842 v Rimu v cerkvi sv. Andreja della Valle v stranski kapeli Marije Device; ta kapela stoji na evangelijski strani in ravno tisti legi, kakor kapela Naše ljube Gospé presv. Serca v ljubljanski stolni cerkvi, in je nekoliko večji od naše, ter so stene poslikane z dotično prigodbo. Kmalopotem,

ko je bil keršen, ga je navdušila gorečnost za rešenje duš. Toraj se je dal nekaj lét potem mašnika posvetiti, in od takrat vedno dela za spreobrnjenje duš, zlasti pa iz judovskega rodú, kolikor mu je to moč. Napravil je samostan in odgojišnico za zapušene turške otroke; Bog je njegovo početje blagoslovil, ter je pobožni misionar že veliko otrok pridobil keršanstvu. Poleg zapušenih obiskujejo tudi otroci naj odličniših turških rodbin njegovo šolo. Škoda le, da zavolj pomanjkanja sredstev ne more še več otrok sprejemati in mora svoje delo vtesnovati. Verniki podpirajo to bogoljubno delo z denarno podporo, pa tudi z molitevjo. Bratovščina Božjega groba, ktere sedež je v Koloniji (Kölnu), dela v ta namen. (Zapisuje vanjo gosp. Karol Lahajnar.)

Za mlade in stare prelepa podoba.

„Bil sem edini sin premožnih staršev“, — tako je začel praviti svoje življenje mož, kterege bo vsak ljubil in spoštoval, samo da bo še nekoliko verstic dalje bral. — „Moj oče, debel, dobro podpert mož, je ljubil študiranje fizike in se je z elektriciteto svojega kabineta veliko bolj pečal, kakor pa z menoj, ter je od mene malo več zahteval razun tega, da naj ga pri njegovih fizikaliskih poskušnjah nikar ne motim.“

Moja mati, serčno dobra, pa slabotna gospá, je vestno skerbela za moj telesni živež, za gorko posteljo in dobro obleko; v vsem drugem pa sem bil tako rekoč čisto sam sebi pripušen, samosilen gospodar čez družino, ki mojim muham ni smela nasprotovati, kajti bil sem nezmotljiv v svoji kosmati zarobljenosti in bogat v svojih neukrotelih in nenapasnih mislih in željah.

Čudno pa je, da moje deško in trinoško kraljevanje se je prav za prav šopirilo le samo znotraj v očetovi hiši. V tovaršiji s priprostimi ljudmi, na vertu, na polji, mi je odpadla vsa divjačina; čutil sem se pa nekako posebno dobro in domačljivo v družbi prav pridno delavnih obrazov, ki se jim je pot v debelih kapljah cedil po licih. Zdele so se mi njih potne kapljice lepši, kakor pa biseri in dragi kamni pri berhkkih gospéh s pisanimi veternicami za odganjanje muh in odbijanje solnčnih žarkov.

Na tej podlagi še le se je pričela moja odreja, ki so jo domá pri meni zanemarjali. Neka pobožna kravja dekla se je posebno pečala za-me in odperla mi je um zémeljskega in nadzémeljskega svetá. Z njo sem zjutraj in zvečer k vsegapričujočemu Bogu molil, klečé na otepu slame, ki ga je meni, „edinemu hišnemu sinu“, priravnala s ponižnim spoštovanjem; ona sama, „brečkasta kravarica“, pa je zadovoljno klečala na golih kamnih. Nezmérna priserčnost, globoka vsesilna bogoljubnost je bila vtisnjena v obraz te lepe duše. Samo da sem jo pogledal, me je obsenčila pričujočnost živega Boga, v katerem je bilo vse njeno delo in djanje.

Ni „docirala“ (učila) kakor profesorji in učitelji, ki pozneje niso bili več zmóžni s svojo grenko slanico razdjati globokih vtisov, ki jih je ta ženska meni vsadila v dušo. Kratki, dostikrat ostri pregoveri, ki so se neizbrisljivo vtisnili v moj spomin, so bili posoda njene modrosti, n. pr.:

„Fürchte Gott, das färbt die Wangen roth!“

„Boga se boj, lepó rudeč obraz bo tvoj!“

„Liebe Gott, das macht die Sünde todt!“

„Le ljubi, ljub' Bogá, to grehu smert zavdá!“

„Gottesliebe one gute That
Ist Teufels Lust und Teufels Rath!“

„Ljubezen, ki nič dobrega ne st'ri,
Iz pekla je in pekel zveseli!“

„Gingst auch im tiefsten Wald allein,
Gott oder der Teufel wird dein Begleiter sein!“

„Če tud' sam greš skozi temni log,
Satan tvoj tovarš je, če ni Bog!“

„Mit den frommen wandelt Gott,
Mit den bösen tanzt der Tod!“

„Povsod z dobrim hodi Bog,
S hudim pleše smert okrog!“

Nikoli ne bom pozabil, koliko moč do serca je imela ta samotna v Bogu vesela duša, kadar je z navdušenimi besedami govorila od vsegapričujočnosti Božje, da vsi le pred Bogom zamoremo lepo rasti in cvesti; kako pa se prederzni greh Bogú neprenesljivo gnjusi, kako vse lepe človeške duše, vse drevesa in vse cvetje umori.

Hlev je s tim postal nepopisljivo priljubljen mojemu detinskemu sercu, in ko sem mogel pozneje hoditi v šolo, se mi je začelo tožiti po naukih v hlevu proti suhopustim obravnavam posvetno modrih.

Vsak večer ste k moji priserčni učenci prišli dvé mački s svojimi mladimi, sivkasto-belimi, čudno lepimi živalicami, in dobili ste iz njene roke majhno skledico mleka, ki so ga pošteno med seboj razdelile, potem pa so sladko dobrovoljno si gobčike s tačicami obrisale. Tudi so prihajale pute s svojimi piškami, in so enako dobile posodico mleka, ki so ga prav lepo hvaležno pupale, po vsakem požirku glavce proti nebesom povzdigovaje. Lepo rejene šavre v svojem nezavidnem občutku pa so nas vse tako milo gledale, kakor bi razumevale našo srečno zadovoljnost. Še celo páljuk (pajik) se je prikazal ko stvarica, ki ima pravico živeti, in smo mu previdno prizanašali; iz svoje čudno-umetne mreže, ki je visela znad stropa, se je prijazno spustil v gorko sapo hlevskih prebivalcev. Čudom sem se čudil tej tihi, družljivi tovaršiji in vsi bersti človeške priserčnosti in spoštljive sočutnosti so se odpirale v moji duši.

Nad molznim stoličkom, na katerem sem navadno sedel, je bila stena vsa pisana in polna svetih podob, ki so bile ob steni priklejane. Med temi sem imel posebno rad junaka sv. Jurja, ki se je vojskoval z zmajem, pa bogoljubnega pastirja Vendelina, sveto devico Otilijo, sv. Izidora in sv. Notburgo, ki so s palmami bili nastavljeni krog prestvete Trojice in kronane preblazene Marije Device, v svetlo leskečih barvah, okinčani z zlatnatim lošem in zvezdami. Na listku spodej je bil pisan hišni blagoslov, ki sva ga molila vsak večer, glasil se je tako-le:

„Mach uns selig Jesus Christ!

Weil Du unser Heiland bist.

Halt uns allgesammt gesund,

Rein das Herz, rein den Mund,

Und aus dieser falschen Zeit

Führ' uns bald zur Herrlichkeit!“

Ti zveličaj Jezus nas,

Ki si Izveličar naš!

Vse nas zdrave Ti ohran',

Vsega greha nas ubran',

Zlobni svet nam zmagat' daj,

Pelji nas v sveti raj!

Ta pobožni svét v podobah, ki mi še danes v duši svéti, mi je več pomagal k nravnemu očiševanju, kot vse slavne podobarske galerije, ki sem jih pozneje vidil po Nemškem, Italijanskem, Francoskem in Angleškem. Sosebno pa je zlatoblíšeča krona na glavi sv. Marije Device z neugasljivimi žarki sijala v naj temnejši ure mojega življenja; ob časih, ko je bila moja časnost in večnost v nevarnosti, sem se spominjal na svojo mla-

dostno nedolžnost in kaj močen je bil ta spomin; živo v duši mi je bila lepa beseda moje prve učenice: „Gold, o Kind! bedeutet die Unschuld deiner unbefleckten Seele. Halte sie unversehrt im Leben und im Sterben!“ „Otrok, otrok! zlato pomeni nedolžnost tvoje neomadežane duše. Ohrani jo neoskrunjeno v življenji in v smerti!“

S to zvesto dekle sem hodil na vert, na polje, doli na travnike ob Atiži, in sprijaznil sem se z delavci, dninarji in vozniki. Vse v trudu in pomanjkanju sem jih vidil vedno dobrovoljne, polne prirojene bistrumnosti in poetičkih razsodb o tem svetu. Iz tega studenca sem si sam zajemal radost in zgubil nagnjenost do čmernega tarnanja in dolgočasa. Dobil sem nezmerno spoštovanje do dela in globoko zamerzo do gosposkega postopaštva, kar je bolezen viših stanov. Več lét sem blažen prestikal v takem življenji, vse drevesa na okrog so bile moje prijateljice, po vsih studencih sem berlazgal z nogami, in tiho tiho lazil k tičjim gnjezdom v germičevji, da bi živalic ne plašil. Narava se mi je bila prikupila s svojo zdravo sapo, s svojimi spodbudnimi pesmimi, in prešinovala je vso mojo dušo.

Ako sem prišel včasih v obiskovalno sobo svoje mamice in so neprevidoma pristopile imenitne gospé, sem jim bil čisto tuj, in enako one meni. Pitale so me z „divjakom, od solnca ogorelim“; jest pa sem se skrivaj izmuznil, tékel na dvoriše in sem glavo vtaknil pod curk pri vodnjaku, da mi je voda glavo zalivala. Tako je bila odplavljen vsa zamera.

Po tacih pripravnih naukih so nastopile leta študiranja. Pozneje sem se podal na vsučiliše učiti se prava. Še pozneje me je zgodnja ženitev vpregla v določne razmere.

Na grobu moje prijateljice Reze (omenjene deklet) so med tem časom zrasle prve vijolice; bila je, škoda res! za vročino umerla, ko sem bival na univerzi. Vijolični duh s njene gomile me je preletaval kakor nebeška sapa, in vsi njeni nauki so se mi v duši še silniše budili. Duh mi je bil reznejši, pridnost bolj stanovitna in bogoljubnost mojega serca globokejši in v Boga zaupljivši.“

Tako piše v slovečem delu „Characterbilder von Beda Weber“ rameno mičen mož, ki sam sebe imenuje — „der Sonderling von der Etsch“, — „Posebnež od Atiže“.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Pričetek zavetišča za dečke.) Družba sv. Vincencija, katera si je po kratkem svojem 5mesečnem obstanku v vseh krogih tukajšnjega prebivalstva mnogo resničnih prijateljev in podpiralcev pridobila, odperla je 24. t. m. novo polje svoje blage delavnosti. Zavetišče za dečke, lepa misel vseh prijateljev mladine, odperlo se je omenjenega dne v domači kapeli v hiralnici prav slovesno in ginljivo. G. župan, c. kr. svetovalec Anton Lašan, g. predsednik kupčijske zbornice Aleksander Dreo, mnogi prijatelji in miloserčni dobrotniki siromakov so počastili s svojo navzočnostjo to lepo slovesnost, ki se je priprosto sicer, a namenu primerno veršila, tako, da je na vse pričujoče napravila globok vtis. Po sv. maši, katera se je služila za zavoda vseobčni prospéh in njegove dobrotnike, imel je g. predsednik Vincencijeve družbe priméren ginljiv nagovor, ter je nazadnje tudi dečke sprejete v zatočišče prijazno pozdravil. Konec slovesnosti so bili dečki prvič pogostovani v prostorih zavetišča vpricho ginjenih staršev in veselih dobrotnikov. Ta zavod je v družbinskem oziru

lepa pridobitev in vesela prikazen, in upati je, da bode rodil obilno lepega sadú. Zatočišče si stavi v nálog: pospeševati šolske namene, doseči redno obiskovanje šole tudi ondi, kjer se to vsled revšine in pomanjkanja navadno ne godi, ter skerbti za potrebni poduk tudi onim dečkom, ki se sicer brez varha okoli potikajo in so prej ali poznej sebi in drugim v nadlego, ali pa še celo občni varnosti nevarni. Marsikatera dobra glavica se bode našla, mnogo lepe zmožnosti se bodo pokazale, ki bi sicer ostale zakopane, ali pa bi zarujavele ter ostale nekoristne. Ker se bo nadalje skerbelo za potrebno nadzorstvo, za domači poduk ter za dobro porabo prostega časa, je upati pri večini dečkov dobrega vsepa in veselega sadú. Že je sprejetih 17 dečkov v zatočišče; berž pa ko bodo pripomočki dopuščali, bode se število na željo in milo prošnjo mnogih siromaških družin pomnožilo. Vsem prijateljem mladine pa stopimo z naj priserčnejšo prošnjo naproti, da naj to blago vstanovo krepko podpirajo, ji tako njen obstanek zagotovijo in k čemdalje lepšemu razvitku pripomorejo. Imena dobrotnikov ter njihovih darov, kakor tudi poraba darov se bode pojasnovala v poštevem sporočilu.

Predstojništvo družbe
sv. Vincencija Pavljanskega.

Iz Ljubljane. (Šolsko veselje.) Pod vodstvom in s pomočjo čast. gg. Uršulinaric je bila notranja nunška šola na sv. Mihela dan ob 5 popoldne prečast. gospod-očeta Mihela Potočnika počastila s prav mično in podučno veselico. Bistrumna osnova in izverstno izpeljanje vsih točk je pričalo, da te šole so res pravo, ne le umoznansko, ampak tudi djansko odgojišče. Pervi oddelek (Gospá Alberta, posestnica deklinškega odgojišča) je bil pohlevno pa nepremagljivo zdravilo zoper otročjo zavidnost, ki se rada vgnjezdi zlasti pri mladem spolu. Drugi oddelek („Kolibica v logu“) je meril zoper nekatere dušomorivne sovražnice, ki kalijo nedolžno veselje, kakor so: dolg čas, čmernost, otožnost, nevošljivost. Za mladino, ki je ravno prišla s počitnic, je bilo to kakor nalaš za pošteno in podučno razvedrilo. Omenjene žalostne lastnosti so nekatere gospodičine in deklice pred oči stavile, druge pa čednosti: ljubezen, zvestoba, nedolžnost. Gospodovavka na prizorišču je bila „Zadovoljnost“, pred njo so prihajale zverstoma tovaršice, katerih vsaka je bila spremljana in hudo terpinčena od druge, ki je predstavljala katero omenjenih nadlég: dolgčas in otožnost, nezmerno žalost itd., in je pri „Zadovoljnosti“ lepo prosila, naj jo te móre reši; „Zadovoljnost“ pa je z nekako posebno spretnostjo vedila ukantiti vsako teh sitnih nadlég, da jo je potisnila in priperla v temno kočico v logu, in tako so ostale same poštene in vesele čednosti. Vse je bilo izpeljano s silno mičnostjo in prav ginljivo.

Krona po igrokazih pa je bilo preizverstno izpeljano petje „Ave Stella del mar“ od Angelo Mariani-a.

K sklepu se je prikazala še živa podoba s škitom, s perutimi, čeljado itd. v levitovski obleki — kakor sv. Mihael, ki je prišel čast. gospod očetu srečo vošit iz nebés in jim je poslednjič, stopivši s prestola, v znamnje čestitanja roko podal.

Vse je bilo tako zverševano, da mora nehoté mladini serce močno blažiti. V resnici se zahtevajo mnoge zmožnosti in ne majhna stopinja predolike, da se za-morejo taki programi verlo izpeljevati, kakor se je g-dilo tukaj.

Iz Ljubljane. (Koliko pomaga sovražnikom „kulturalna borba“?) Sovražniki sv. vere in Kristusove Cerkve mislijo, da s preganjanjem, z lažmi in obrekovanjem ji bodo kdo vé kako škodo naredili; pa vselej jim spod-

letí — prej ali poznej. V ta namen naj povemo le nekoliko zgledov.

Na Badenskem rogovili „kulturoborstvo“ že precej veliko lét. Strašno je moglo poštenega človeka boleti, kadar je bral, kako gerdo in neusmiljeno so z njimi delali. In kaj so dosegli? V „N. Pr. Ztgi.“ pravi dopisnik iz Badenskega, da pred 12 leti so katoličani v državni zbornici imeli 1 samega zastopnika, zdaj jih imajo 13; poprej so imeli malo kakega župana, ki bi bil pošten katoličan, po naj novejših volitvah jih imajo že veliko. V okrajini „Bühlovski“ so liberalci pričakovali velike zmage, izvoljeni so pa zgolj „ultramontanski“, to je značajni katoliški župani. Vsi dosedanji župani, ako niso bili določni katoličani, če tudi so imeli sicer zaupanje, so bili odvrženi. Celó v Seekreis-u, koder je katoličanstvo naj manj vterjeno, so bili po več krajih izvoljeni katoliški župani. —

Znana reč je, koliko se sovražniki péhajo katoličane pripraviti ob duhovstvo in zato vse počenjajo, da bi mladenče odvernili od duhovskega stanú, kar je največ mogoče. Pa tudi v tem so frajmavrarji začeli slabo žeti. V Luksenburgu n. pr. je 17. u. m. 23 novincev duhovskega stanu po milgosp. Adams-u prejelo sv. mašniško posvečenje. — Ali ni tako tudi, kar tiče spoštovanje duhovskega stanú? Kolikor bolj napihnjeno liberalstvo duhovne zaničujejo, toliko več spoštovanje jim pravi verniki skazujejo. Velikrat mislijo, da s spridenjem mladine si bodo pomagali; pa tudi previdniši mladenči kmali spoznajo, kje je studenec sreče, ali pa kužni vir nesreče. Mladina s starišimi, celo otroci — vse se vnéma zoper verske preganjavce, kadar spoznajo njih potuho in hudobijo. Zapišite si to globoko v spomin tudi vi, slovenski mladenči!

Med drugim tudi misijonske družbe po več krajih dokazujejo, da imajo ravno tam, koder divjá „kulturna borba“, večí prihodke v prid razširjanja sv. vere. To je poterdila „Germania“ oziroma na „sveto Detinstvo“. To veljá pa enako o družih misijonskih družbah. Lijonska misijonska družba je nabrala l. 1875 za misijone 144.594 gl. več kot poprešnje leto. Neusmiljeno preganjani švicarski katoličani so l. 1875 dali za misijone 4883 mark več kot poprešnje leto. Družba Božjega groba v Kolinu je dovolila l. 1872 znesek 48.711 mark, l. 1875 pa 59.533 mark. Zato se frajmavrarji lahko kisló deržé, ko jim preganjani nemški katoličani zabavljivo kličejo: „Es lebe der Kulturkampf“: Slava kulturni borbi, ki dosega ravno nasprotno tega, kar želi.

Pri nas se ne godí drugač. Kulturni borbeži so celo v „Pratiko“ spravili zabavljanje čez to, da se daruje za papeža in misijone! Ali pa mar ljudje zato manj dajó? Opekli so se. Kakor pošteni katoličani največ dajó za domače, nesrečne pogorelce, s točo poškodovane, tako tudi zunanjih potreb ne pozabijo, kjer gre za sv. vero. To pa storé sami od sebe, čisto radovoljno, da si tudi jih nihče ne nadlega.

Horjulska slovesnost na roženkransko nedeljo. Po tistih krajih, koder se duh katoliški vnema in kviško hití, sploh opazujemo to posebnost, da imenitne cerkvene in duhovske dogodbe z velikimi slovesnostmi obhajajo in preslavlajo. Tako zlasti na Francoskem, v ameriškanskih zveznih državah, na Angleškem in Irskem, in še sem ter tje, kjer Cerkev ni do čistega vklenjena ali koder bivajo junaški katoličani. To se čedalje bolj budi tudi po Slovenskem, kar živo pričate med drugim tudi najposlednji véliki slovesnosti: zlata maša preč. gosp. kanonika Fr. Kramarja v Stari loki in pa demantna maša ali šestdesetletnica vseskozi spoštovanega preč. gospod očeta Aleša Jerala v Horjulu. Morebiti še pozneje katero rečemo o tej dogodbi, za zdaj samo ob krat-

kem opomnimo, da vsi horjulski duhovniki je bila letošnja roženkranska nedelja v resnici slavno-prazničen dan, dan velikega, naj večega veselja. Vse je bilo v semajnosti, veliki mlaji, slavoloki, zastave in vsaktero okinčanje po vasi, zlasti bolj blizo cerkve, ob cerkvi in v cerkvi, mogočno zvonilo, pokanje možnarjev, ljudstvo povsod veselih obrazov je to spričevalo. Kaj posebnega je tudi s cerkvijo. Pred desetimi leti, ko so imeli ravno ta preč. gospod oče v ravno tej cerkvi 30. kimovca zlato mašo, je bila farna cerkev čedno razširjena in skorej vsa prenovljena; letos pa je za demantno mašo svojega častitega duhovnega ženina, kakor za vezilo, cerkev dobila prelép kamnen altar iz delavnice vdove Naceta Tomana v Ljubljani, ki je stal več tisuč, in pa lepo v Rimu od umetnika g. J. Šubica naslikano oltarno podobo sv. Marjete. Šestnajst duhovnov je obdajalo pri novem altari preč. 60letnika, ki so vse ss. opravila prav dobro in natanko zverševali, in še tudi sami — gotovo dobro uro dolgo — sprejemali darovanje ali „ofer“ za novi altar. Šestnajst duhovnov — pravim — je bilo razen prečast. gosp. kanonika J. Volca, ki so v prelepi, mični in podučljivi pridigi pojasnili, kaj je demantna maša, čemu se tako imenuje, in ob kratkem razložili življenje, službe in djanje prečastitega gospod očeta; potem pa so z vednim ozirom na šestdesetletnika in na ljudstvo pojasnovali, kako se visoka daritev sv. maše opravlja: v čast Bogú, v spravo za grehe, v zahvalo za dobrote in v prošnjo za prihodnje dobrote. Ko je cerkveno opravilo okoli ene popoldne minulo, je bilo prav veselo pogostovanje z mnogimi vošili in napitnicami, kakor je navada pri tacih opravilih. Zraven duhovnov in nekterih móž iz fare je bil pričujoč tudi gospod J. Šubic, slikar podobe vel. altarja. Ko so gospod sami še litanije opravili, se je potem približal čas, da so gosti odhajali z naj serčnišimi željami, da bi Bog prečastitega gospoda jubilanta, ki so še zmeraj v duhovnem pastirstvu, še dolgo dolgo ohranil. Bog nas usliši!

Misijonske sporočila r. P. Valjavca.

X.

Misijon v Koprivniku na Kočevskem
od 15.—24. junija 1870.

Šla sta v Koprivnik oo. Doljak in Kos in že vergla svoje apostoljake mreže, ko mene še ni bilo, — ali Božja beseda je perve dni našla kaj malo poslušavcev. Ravno taka je bila naslednje dni. Že je obupal o. Doljak, — pa sv. maša v čast presv. Serca Jezusovega je poterla može in z možmi tudi mladenče. Cerkev, od možkih celih šest dni malo obiskovana, je sedmi dan možé k spovednicam privabljene ugledala, kateri potem spovednic do zadnjega več niso zapustili. Vse je vrelo na zadnje k spovedi in pripovedovali so si prosti ljudje od tega in unega, ki toliko in toliko lét več ni bil pri spovedi, da je opravil, se z Bogom pomiril. Neizrečeno veselje se je zdaj začelo za župnika, za taro in za uas. Poslednje dni ni hotel nihče več doma ostati. Žene so svoje naj hujši zadržke premagovale, da so le k govorom in pobožnostim hodile. Vsi bogatini, liberalci, fabrikanti so šli k spovedi in so govore zvesto jeli poslušati. Zdaj še le so se jim oči odperle, da je misijon dobra reč. Splošno veselje je bilo v Koprivniku. Gosp. kaplan, ki je poprej imel malo upanja, je začel zdaj oči odpirati in gledati, kako so krogle sv. Ignacija prebijale skale in železo. Tega ne bi bil jest nikdar pričakoval, da se bode naše ljudstvo tako poprijelo sv. misijona. In glej, še več je storil misijon, kakor bi si

bil kdo poprej misliti mogel; naj bolj zabredle osebe so postale aposteljni po misijonu. Le malo čuješ zdaj govornice na polji, vse je zamišljeno, se spominja večnih resnic in sveta tihota vlada po vaséh. Koprivničani ne bodo pozabili svetega časa, kterega jim je Gospod delil od 15.—24. rožnika l. 1870.

Misijon v Starem tergu
od 29. rožnika do 8. mal. serpana.

Po odhodu o. Kos-a sva po kratkih počitnicah iz nemške Loke se podala z o. Doljak-om v Stari terg k belim Kranjcem na poslednji misijon. Stari terg, najberže naselbina bosniška, težavna fara, je imela sv. poslanje od 29. rožnika do 8. mal. serp. Ljudstvo dobro, malo terdo, se je kmalo omehčalo, da je bilo vse voljno zadnji čas. Med drugimi možmi in rodbinami se je posebno odlikoval kneza Auersperga oskerbnik z vso svojo rodovino. Vsak dan trikrat je priderdrala njegova kočija v terg k govorom. Vsa hiša se je spovedala. Oskerbnik ves vnet za nas, ves oveseljen, je kočevskim meščanom, ki so napadli volilce slovenske in se nama grozili, da naju bojo, ko prideva k stari cerkvi, pripovedovat: kako on in njega vsa družina hvali Boga za dobroto sv. misijona. Pred, jim je rekel, pojdejo vam doli vaše glave, kakor jezuitom; ... da ste vi sami jih poslušali, bi pač drugač o njih sodili in govorili. Kdo bo naštel vse, kar se je v tej fari po sv. misijonu storilo. ... Gosp. župnik je tolikanj prepričan od dobrega, da koj drago leto hoče imeti že duhovne vaje za svoje farane. In res, akoravno so bile že enkrat odpovedane, so se te duhovne vaje vendar le obhajale s prav dobrim vspehom. Vse, kar se je popred pretilo in žugalo od sovražne strani, se je zgubilo kakor dim v zraku; nič od tega se ni niti vidilo niti slišalo ob času duhovnih vāj, kar se je popred naklepalo. Gospod Bog je serca protivnikov ali utolažil, ali pa spreobernil. Hvala bodi presv. Sercu Jezusovemu in preblagi Devici Mariji!

Razgled po svetu.

Avstrijansko. Deržavni zbor se prične 19. t. m. — Nove volitve v deželni zbor za Istro, Gorico in Gradiško bodo: 29. oktobra za kmečke srenje, — 4. novembra za mesta, terge in tergovske zbornice, — za veliko posestvo v Istri 8., v Gorici in Gradiški pa 11. novembra.

Pruska in laška svoboda. Kakor laška, tako tudi pruska vlada zmeraj bolj tare raznotero svobodo; z neko postavo, ki se je pričela zverševati 1. oktobra, je pruska vlada nadzor čez vse in vsako cerkveno premoženje v vsakem oziru sebi prilastila in zaterla je svobodo in samostojnost, ktero pruska vstava od l. 1850 katoliški Cerkvi v oziru na premoženje zagotavlja. To je sad tiste, češ da, po „elementarni in narurni potrebi zedinjene Italije in Nemčije“, kateri eden ljubljanskih listov, zopet 4. oktobra prikimuje. Mi pa smo prepričani, da Italija je bila poprej bolje zedinjena kot je zdaj in da počenjanje na Nemškem in Laškem zoper svobodo in prava ljudstva in Cerkve ni nič družega kakor „centralizem“ v naj pristudniši podobi, — „centralizem“, kterega liberalci sicer tako radi pobijajo; tukaj pa jim je čisto po volji, ko se Cerkev in katoličanstvo tlači. V enem zadnjih zaslišani je Pij IX govoril o ljudéh, ki niso nič imeli, pa so kar neprevidoma obogateli. „En del njih bogastva ne mara izvira od nekih posestev, ki so bile posest sv. Cerkve.“ Naj bi liberalci vendar nehali sami sebe v jezik grizti in se smešne delati. Zato

pa, dokler se večina „olikanega“ keršanstva sama za svoje lastne pravice ne poganja in tako očitne krivice zagovarja, je malo upanja, da bi Bog naše prošnje uslišal in keršanstvo rešil iz sužnjosti turškega strahovitega trinoštva. Narodi keršanski se morajo k Bogu obrniti, potlej se bo Bog k njim obrnil, — potlej se bo zgodilo, da sužnji pridejo iz sužnjosti na svobodo, in ne v novo sužnjost.

V Dublin-u, glavnem mestu na Irskem, je bila 15. kimovca blagoslovljena ondotna nova cerkev sv. Križa, ki jo je zidal kardinal Cullen. Pričujoči so bili: 2 kardinala, 3 nadškofi, 22 škofov, več sto svetnih in redovnih duhovnov. Cerkev je v zvezi z ondotnim škofijskim semenišem. Prelepo procesijo je pričlenjalo 1000 mladenčev iz ondotnih katoliških šol, nasledovale so razne bratovšine stolnega mesta, seminaristi, duhovni redovi, drugo duhovstvo, nadškofov križ s kanoniki, škofje, kardinal Cullen sam, in poslednjič v ornatu kardinal Franchi z azistenti. Velikansk je bil pogled obhoda z raznimi zastavami, znamenji, oblekami in stanovi. — Kardinal Franchi je prefekt v rimski Propagandi in pod njegovo jurisdikcijo so otoki velike Britanije, torej je prišel kakor gost s posebnimi pravicami. — V novi cerkvi je veliki altar mojstersko delo iz egiptovskega alabastra in naj lepšega raznega marmorja. Dva prezalo iz marmorja izdelana stranska altarja sta darilo sv. Očeta Pija IX. — To malo besed kaže, kako velikansko vedó ondi zverševati cerkvene opravila.

Dublin (r. Döbblin) ima čez 318.000 prebivalcev, kterih dve tretjini je katoličanov, če ne še več. Ondi je sedež kraljevega namestnika, katoliškega kardinala vikšega škofa itd. Vsa Irska ima nekako pol-šesti milijon prebivalcev, 4 vikši škofije in 22 škofij. Anglikanskih razkolnikov je le nekaj čez pol milijona in vender imajo po vnebovpijoči krivici vse cerkveno premoženje v oblasti. Nepopisljivo je terpljenje, ki ga je ta katoliška dežela prestala in ga še prestaja od protestanskih angležev; Irland je prava dežela mučencev. Dajejo pa Irci vsem katoličanom po svetu prelép izgled gorečnosti za sv. vero, stanovitnosti v nji, in ljubezni do nje.

Cet in sad zveste molitve.

Zahvala.

Št. 1. Neki suh mučilni kašelj me je dolgo časa tako nadlegoval, da sem bil že v veliki skerbi za svoje življenje. Dasiravno sem bil obilo raznih zdravil vžil, se mi vender le ni hotlo kar nič zboljšati. V tem žalostnem stanu jamem devetdnevnicu v čast Naše ljube Gospé presv. Serca opravljati, z obljubo, ako mi ljubo zdravje sprosi, da hočem to v povikšanje njene časti in kot ponižno zahvalo v „Zgodnji Danici“ razglasiti. Ker sem med tém zopet svoje poprešnje zdravje zadobil, zatoraj razglašam to s hvaležnim srcem po storjeni obljubi, in da bi tudi v družih zaupanje do Naše ljube Gospé presv. Serca s tem še bolj povikševal.

Mekine, 1. vinotoka 1876.

Jan. Eder.

Prošnje.

Št. 1. Iz sosednje škofije. Otroci priporočajo svojega očeta v molitev, da bi mu naša ljuba Gospá sprosila spreobernjenje.

Št. 2. Nekdo se v dušni stiski v bratovsko molitev priporoča.

Listek za raznoterosti.

Koledar za naslednji teden.

Vinotok. — Oktober.

8. **Nedelja XVIII** po binkoštih. Evangelij: „Jezus ozdravi mertvoudnega“. (Mat. 9.) — Sv. *Birgita*, vdova kraljeve rodovine v Švediji, je po smerti svojega moža stopila v tretji red sv. Frančiška. Vstanovila je samostan za 60 devic, popotovala v Rim, kjer je vstanovila hišo za študente in romarje svojega naroda. Bog jo je poveličal z mnogimi razodenji, ktere je popisala; umerla je v Rimu leta 1373 v 71. l. svoje starosti. Njena sv. hči Katarina je bila pri smerti, in je dala njeno truplo prenesti v Švedijo. — Sv. *Simeon*, kateri je bil v tempeljnu Dete Jezusa vzel na naročje. (Luk. 2, 28.)

9. **Ponedeljek**. Sv. *Dionizij Areopagit*, to je, ud slovečega areopaga ali naj viši sodnije v Atenah na Gerškem, je bil od sv. aposteljna Pavla keršen in prvi Atenski škof; pozneje je bil šel v Rim, ter je bil od papeža sv. Klemenca poslan na Francosko oznanovat sveto vero; v Parizu je bil s svojima tovaršema Rustikom mašnikom in Eleverijem dijakonom vred ob glavo djan, 101 leto star. V rimskem breviri se bere, da je svojo odsekano glavo v naročji nesel še 2000 stopinj deleč. — Sv. *Abraham*, očak, oče vernih v starem zakonu.

10. **Torek**. Sv. *Frančišk Borgija*, vojvoda v Kandi na Španjskem, namestni kralj v Kataloniji, je bil po smerti svoje žene stopil v Jezusovo družbo v 38. l. svoje starosti. Bil je tretji general tega reda, je pošiljal misijonarje na Poljsko in v Ameriko. † l. 1572. — Sv. *Gereon*, viši poveljnik tebajskega kerdela, je bil v Kolinu s 318 keršanskimi vojaki vred ob glavo djan leta 318 pod cesarjem Maksimijanom. (Gl. Dan. predlansk. leta. List 41.)

Danes je zadnji krajec ob 11. uri 17. m. dopoldne.

11. **Sreda**. Sv. *Nikazij*, učenec sv. Polikarpa, se je bil podal na Francosko sv. vero v Kristusa oznanovat; bil je škof Ruvanski, in je bil s svojima tovaršema duhovnom Kvirinom in dijakonom Subikulom vred ob glavo djan v 2. stoletji. — Ss. *Zenaida* in *Filonila*, sestri, sorodnici in učenki sv. Pavla aposteljna v Tarzu v Ciliciji.

Danes je dan dolg 11 ur.

12. **Četertek**. Sv. *Maksimilijan*, škof v Lavreaku (Lorku), rojen in ob glavo djan v Celji na Štajarskem, † l. 283. — Sv. *Pavlin*, prvi škof v Luki na Laškem od sv. Petra posvečen, je pod cesarjem Neronom prejel mučeniško krono.

13. **Petek**. Sv. *Edvard III*, angleški kralj, spoz., je s svojo soprogo Edito živel v vedni čistosti, svoje prihodke je delil ubogim, in je vstanovil slovečo vestminstersko opatijo v Londonu. † l. 1066. — Sv. *Koloman*, Škotski kraljevi princ, je popotoval v Jeruzalem, v Stokerav-u pri Dunaju pa so ga prijeli, dolgo časa mučili, poslednjič obesili l. 1012, ker so v svoji zmoti mislili, da je ogleduh. Njegove košice počivajo v Melku.

14. **Sabota**. Sv. *Kalist*, papež sprič., je bil pod cesarjem Aleksandrom Sevêrom več dni bičan, poslednjič pa z okna pahnjen v vodnjak l. 223. — Sv. *Fortunata*, devica sprič. v Cezareji Palestinski, je pod cesarjem Dioklecijanom v mnogih strašanskih mukah izdihnila svojo dušo. (Glej. Dan. lansk. l. List 41.) — Trije njeni bratje *Karponij*, *Evarist* in *Priscijan* so bili ob glavo djani.

Otročiček na mertvaškem odru očetu.

Kaj vtrinja se z očesa
Ti solza za solzó,
Moj ata? Zri v nebesa,
Kako je tam lepó!

Tam Jezusček kraljuje,
Mil'jonski zbor dušic
Prepeva, se raduje,
Donaša mu cvetic.

In v družbo to veléval
Mi Jezusček je zdaj,
Da z angelci prepeval
Mu bodem vekomaj.

Ti želel srečo meni
Si blazega sercá,
V radosti nezrečeni,
Glej, uživam jo — Bogá.

Vsa skerb ti je uzeta,
Kako me boš gojil;
Dobrotnega Očeta
V nebesih sem dobil.

Ko mogel bi umeti,
O srečen za-me čas:
Ne jokaj, jel le peti
Bi Božjo čast na glas.

Zato vso skerb odloži,
Sercá bolest na stran;
Bogu se vdaj, ne toži,
Ko bom v gomilo djan.

Za vselej potolažen
Ustavi žalni jok:
Pri Ješčeku oblažen
Te čaka tvoj otrok.

Radoslav.

Iz Ljubljane. (Nova maša.) Č. g. Ivan Sirnik, rojen Ljubljančan, ravnokar posvečen v Kerški škofiji, bode imel novo mašo v nedeljo, 8. t. m., ob devetih v šepeterski cerkvi v Ljubljani. — Posvečenih je bilo v Kerški škofiji 16. mal. serpana 7 in zdaj 2 (med njimi 2 iz reda sv. Frančiška, kapucina).

Pri poslednji duhovski poskušnji so bili naslednji čč. gg.: Andrejak Fr., Dolinar Fr., Erjavec Matija, Hočevar Ant., Jaklič Jož., Kumer Fr., Maloverh Greg., Pavlič Kosm., Poč Mart., Pogorelec Andr., Saje Mih., Šafer Jan., Urbanija Lor., Zalokar Jož., Zupančič Ant., Žužek Šim.

V god svitlega cesarja 4. t. m. so bile v stolnici in po družih cerkvah slovesne ss. maše.

Zahvala. Podpisani srenjski vrad v imenu srenje naznanuje naj priljudniši zahvalo za poslanih 22 gold. nabirk po Zg. Danici za pogorelce v Iški loki.

Srenjsko predstojništvo v Iški loki, 1. vinot. 1876.

J. Gams,

srenjski predstojnik.

V Terbovljah na Štajarskem so 24. sept. preč. gosp. korar in dekan A. Žuža slovesno blagoslovili nove orglje, ktere je izdelal znani ljubljanski umetnik g. Fr. Goršič. Imajo pa 16 spreménov in vsi v tej reči znajdeni jih hvalijo kakor izverstno delo, ki z blizo 900 pišalimi in s prekrasno izdelano, pozlačeno, z rezljanjem okinčano omaro stanejo 2000 gl., kar stavijo za prav spodobno ceno.

Ravno tam je tudi ljubljanski slikar Janez Volf vso cerkev na presno oslikal tako lepo in umetno, da se častitljivosti in krasote ni moč nagledati.

Dobili smo prelepo spričalo za oba umetnika, od preč. g. dekana M. Stagoja; ker je bilo pa unkrat že prepozno za natis in sta „Slov.“ in „Gosp.“ obširno med tem poročevala, mislimo, da te verstice zadostujejo.

V Stari loki se je preteklo nedeljo na vse strani prelépo obhajala zlata maša p. n. gosp. Frančiška Kramarja, kanonika, deželnega poslanca itd. Slava zlatomašniku in Staroločanom!

Molitev za spreobrnjenje ruske razkolne cerkve. Čedalje večje je gibanje za spreobrnjenje razkolnikov na Jutrovem, posebno pa tako imenovanih „gerkov“. Ni davno, kar smo omenili bratovšino na Dunaju, ki je vstanovljena v ta namen. Vsem znana je deleč razširjena bratovšina ss. Cirila in Metoda. Zdaj pa je prinesel tudi ljubljanski škofijski list obširne naznanila o „pobožni družbi M. D. Brezmadežne za povernjenje gersko-ruske cerkve k katoliški edinosti“. Steje se ruskih razkolnikov najberže čez 70 milijonov, ki živé kakor ovce brez pravega pastirja, odkar so se ločili od svoje matere sv. katoliške Cerkve.

Za spreobrnjenje teh tedaj moli tudi bratovšina neomadežanega spočetja, ki so jo že pred več leti vstanovili redovniki sv. Pavla Dekolata ali barnabiti, in ima svoj sedež v Rimu in v Parizu. Sv. Oče so to pobožno molitveno družbo poterdili in z duhovnimi dobrotami obogatili, in visokočastito ljubljansko škofištvo jo za svojo škofijo v svojem listu št. 12 t. m. poterjuje ter prav močno želi, da bi velik vspeh imela. Omenjeno bodi samo še to, da zediniti ali agregirati bi se morali z materjo bratovšino v Rimu ali v Parizu, kjer bi hotli tako molitveno bratovšino vstanoviti; drugo o drugi priliki.

V semenišče Mariborsko je sprejetih sledečih 11 mladencev v prvo leto bogoslovja, gg.: Marko Černko iz št.-Petra pri Mariboru; Ivan Cvetko iz št.-Urbana pri Ptuj; Jože Dokerti iz št.-Petra pod Svetimi gorami; Ivan Deržanič iz Artič; Fr. Irgel iz št.-Urbana pri Ptuj; Iv. Kociper iz Velike nedelje; Fr. Purgaj iz sv. Lenarta v Slov. goric; Ignacij Rom iz Celja; Vincenc Sevšak iz Šmiklavža pri Ljutomeru; Mart. Travnar iz Brašlovca in Andrej Zdolšek iz Ponikve.

† Vincencija Stepišnik, usmiljena sestra, ki je več lét Jezusu stregla v osebah brezštevilnih bolnikov v Mariborski bolnišnici, je 22. sept. umerla, še le 28 lét stara. Ta angelj usmiljenja se je rodil v Vojniku pri Celju, je v Mariboru daroval mladost in življenje v službo revnih bolnikov in prebiva sedaj — kakor radi upamo — v nebesih. („Gosp.“)

Hiša katoliških družb na Dunaju je sedaj postavljena in je bila 19. t. m. od samega kneza in nadškofa dr. Kučker-ja blagoslovljena. Poslopje bo služilo kot zbirališče vsem dunajskim, pa tudi avstrijskim katoličanom in je tej prevažni namembi primérno krasno zidano. Skoro vsi katoliški baroni, grofi, knezi in vojvodi avstrijski so med blagodušnimi vtemeljitelji.

Draga najdba. Č. P. Edvard iz Lijona je pri neki protestanski družini našel predrag rokopis od sv. Frančiška Salezija o sv. Rešnjem Telesu, ki še ni bil nikjer na svetlo dan in je bil dozdej neznan. Delo ima v kratkem priti na svetlo in bo nov spodbudek, da se sv. Frančišk počasti s pridevkom „cerkveni učenik“, česar je Anesijski škof že prosil pri sv. Očetu.

Želje po českem duhovnu v Ameriki. Odbor duhovnije sv. Prokopa v Cikagu si je lansko leto zidal cerkev na čast sv. Prokopa; zdaj pa serčno prosi, naj se

za nje popeča kak vreden katolišk duhoven, ki je zmožen češkega jezika. — Zidali so duhovnjani svojemu prihodnjemu pastirju tudi lepo duhovsko hišo in dajati mu hočejo po 600 dolarov na leto zraven spodobne štole. Duhovnija njegova bo štela 5000 katoliških duš. Toženje teh ubogih ljudi je silo veliko, da človeka serce boli, kadar sliši, kako zdihujejo po kruhu Božjem, pa nikogar ni, ki bi ga jim podajal. Da bi se vender našel duhoven, goreč za zveličanje ljudstva, kateri bi se odmenil iti k tem zapušeniim ljudém v Ameriko! — Tako piše „Blahovést“ 25. kimovca iz „Ordin. lista Budjeviškega“.

Z bojišča ni kaj družega slišati, kakor nasprotno mesarjenje Serbov in Turkov — v veselje tistih, ki ene ali druge, ali pa oboje enako sovražijo; v žalost pa vsih pravih kristjanov in človekoljubov. Strašno je prelivanje kervi vse dalje od 28. sept., po cele dni se streljajo, sekajo in koljejo, vendar eden drugemu kaj ne morejo. — Tudi obetane zboljšanja so same uganke, — enkrat posije kaka zvezdica za zatirane kristjane, pa zopet zatemni. Dandanašnji gospoduje brezvéstvo in od tacega je malo upati za zatirane kristjane.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Tujnice so razpisane 4. kim. — Č. g. Mih. Skubic se podá v pokoj in duhovnija Poljanica je razpisana 30. kimovca. — Č. g. Matija Torkar je dobil Košano, in Mozelj je razpis. 1. vinot. — Č. g. Jan. Komljanec, duh. pom. v Mengšu, je postal veroznanski učenik na spodnji gimnaziji v Kočevji. — Č. g. Avg. Jesih, duh. pom. v Borovnici, gre začasno v pokoj.

V škofijsko semenišče so sprejeti naslednji gg.: Martin Malenšek, bivši bogoslovec kn. nadšk. sem. na Dunaju, v 2. leto; v 1. leto: Val. Erzenšek iz Selc, Jož. Jenko iz Cirkelj, Ljud. Jenko iz Šiške, Jan. Janežič iz št.-Vida pri Zat., Andr. Karlin iz stare Loke, Fr. Perpar iz Dobernika, Jan. Smrekar iz št.-Helene, Mart. Strumbelj z Iga.

V Terzaški škofiji: Č. g. Fr. Peculić gre za oskerbnika na Berdo; — č. g. Ant. Jakomin enako v Momjan; — č. g. Sim. Svečić za subsid. v Novi grad (Cittanuova); — č. g. Fr. Comisso za duh. pom. v Opertlo (Portole); — č. g. Jož. Jerala, župnik na Berdu, gre v pokoj.

V Lavantinski škofiji: V. č. g. Anton Vrečko, opat Celjski, je postal konzistorijalni svetovalec. — Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Avguštin Kukovič za II. v Vojnik; Avguštin Hecel v Kozje; Mihael Vavpotič na Prihovo; Juri Galun za II. v Rajhenburg; Lovro Janžekovič v Šetale; Andrej Fekonja za III. v Celje; Valentin Tamše v Svičinje, in Janez Čagran k sv. Marku pod Ptujem.

Dobrotni darovi.

Za pogovorce v Logatcu: Duhovnija Hrastje pri Kranju 9 gl. — Benke 5 gl. — Iz št.-Marjete 5 gl. — Č. g. Jož. Pretnar iz Kovorja 3 gl. — Iz spodnje Idrije po č. g. Mih. Horvatu 10 gl. — Dobrotnik iz Ljubljane 10 gl. — Od sv. Lenarta 4 gl.

Za sv. Očeta: Neimenovan 1 gl. s prošnjo za blagoslov v srečen izid dušnih in telesnih težav bližnjih sorodnikov.

Za afrikanski misijon: M. Gerjol 1 gl.

Za bratovšino sv. Leopolda: C. Jeraj 1 gl.